

A Kisebbik Fiam

Ez a kisebbik fiam, L. Téli kép, február lehetett. Kiültettük a kertbe levegőzni. Ez a takaró még megvan. Nagyon vékony gyapjútakaró. Jó puha. A sapkát én kötöttem neki. Moherből van, nyúlszőrből, az jó meleg. A kép 1954-ben készülhetett a Liszt Ferenc utcai házunk udvarán. A képet valószínűleg a férjem készítette. Azelőtt a férjem sokat fényképezett. Amatőr fotós volt. Egyedül csinálta meg a képeket: előhívtuk, és ő másolta a képeket, meg kicsinyített másolatokat készített róluk.

A ház egy családi ház volt bent a városban, a Malom utca (mai Rózsa Ferenc utca) és a Liszt Ferenc utca sarkán. Ott laktunk huszonhárom évig. 1948 augusztusában költöztünk oda, és 1972-ben jöttünk el onnan.

Három szoba volt, és az egész ház a miénk volt. A kertben először szőlő volt, mikor odaköltöztünk -- de azt kivágtam. Voltak még gyümölcsfák: volt egy nagy diófa, kajszifa, körte, szilva, cseresznye, és még virágok is voltak. Az udvar közepén volt egy földhalom -- gruppnak mondják, ami tele volt ültetve virággal, és mi még körülültettük bukszussal, az egy olyan apró levelű növény, amit koszorúkra szoktak tenni, mert nem szárad el hamar, ha levágják. Ezt a virágágyat később megszüntettük, hogy a gyerekeknek legyen hely, és akkor csak az udvar szélén volt virág. Konyhakert nem volt, ott volt három percre a piac, ahol most a buszpályaudvar van.

Családos népek laktak arra, sok egykorú gyerek volt. Körülbelül huszonkét gyerek volt abban a rövid kis utcában, és együtt játszottak sokat. Kimentek az utcára -- akkor nem jártak ott autók, hol volt még ennyi autó! És akkor a papák is kimentek velük, futballoztak, rolleroztak, bicikliztek. Jó kis játszóutca volt.

Ez a ház egy nagyon szép kertes részen volt: kertes házak voltak mindenhol. Most már kicsit megváltozott az a környék, akkor még kisebb házak voltak arra. Nem kertváros volt, hanem a belváros egy nyugodtabb része. Akkor még az utcánk mellékutcának számított. Nem volt forgalom.

Persze jártak át hozzánk is. Pingpongoztak -- nekünk volt pingpongasztalunk. Majdnem egy kis óvoda volt a házunk. Itt nagyon nagy élet volt. Például a gombfoci... Volt, hogy nem lehetett megmozdulni a lakásban, mert gombfutballoztak, néha az udvarban is. Volt egy Gombfoci Egyesület, a férjem annak tagja volt. Volt olyan is, hogy fönt gombfociztak Pesten, a Rádió Márványtermében. Szóval egész komoly csapatuk volt. Vitray is nagy gombfocis volt, azt tudom. Vele is gomboztak.

A kisebbik fiam is gépipari szakközépbe járt, mint a testvére. Technikus lett belőle. Nem vallásosak a gyerekeim, inkább úgy mondanám, van valamilyen zsidó érzés bennük. Tizennégy éves korukig bizony jártak templomba, bár micvójuk is volt. Viszont amikor középiskolába került a nagyobbik fiam a nyolc osztály után, akkor azzal kezdte az osztályfőnök, hogy ugye, gyerekek, senki nem jár hittanra. S akkor elmondtuk a Schweitzernek [Schweitzer József, pécsi főrabbi 1948 és 1981 között]. Éppen nálunk volt, mert járt hozzánk. Azt soha nem felejttem el, azt mondta, hogy nem lehet a gyereket az iskola ellen nevelni, ő megérti, ha nem jár -- mit lehetett csinálni?